

OBSAH

Úvodní slovo	15	Brynzová polévka	33
Jak vařivali naši předkové před mnoha lety	15	Cácorka (z jižních Čech)	34
Bramborová jídla v regionálních kuchyních	16	Cibulová s kyselým mlékem (staročeská)	34
Moučníky ve staročeské kuchyni ...	17	Couračka (z Podkrkonoší)	34
Strava a stůl z pohledu etnografa	19	Černá kmínka (z Novojičínka)	34
Strava v postu a v době sváteční ...	20	Čír s brynzou	34
Polévky	22	Dačická polévka	35
Zelí	23	Demikát (z Valašska)	35
Luštěniny	23	Domikát (z Valašska)	35
Kaše	24	Fazolová polévka s husím sádlem (z Moravy)	35
Chléb	25	Fazolová polévka s uzeným masem (z Moravy)	35
Knedlíky a moučná jídla	26	Fazolová polévka (z Valašska)	36
Brambory	27	Gramatyka (staročeská)	36
Stolování	28	Hábová polévka (z Hané)	36
Regionální receptář	31	Hanácká česnečka	36
Předkrmy v regionálních kuchyních	31	Hanácká kapustnica s houbami	37
Topinky Bezdrev	31	Hanácká mozečková polévka	37
Topinky z Plzeňska	31	Hanácká polévka	37
Topinky Sněžka (Krkonoše)	31	Hanácká syrnica	38
Polévky v regionálních kuchyních	31	Horácká houbová polévka	38
Anínská polévka	31	Horalské kyselo (ze Šumavy)	38
Bačova studená polévka	32	Houbová česnečka	38
Bílá kmínka (z Novojičínka)	32	Houbová polévka „mrvenica“	38
Bílá zelnice (z Moravy)	32	Hovězí polévka veverka (staročeská)	39
Boubínská hovězí polévka	32	Špekové knedlíčky	39
Bramborová polévka s pažitkou (z Brněnska)	33	Hrnčířská polévka	39
Bramborová polévka s párkem (po staročesku)	33	Chábovica (z Novojičínka)	39
Bratříčková polévka (z Hané)	33	Chlebová polévka s houbami (staročeská)	40
		Chlebová polévka z podmáslí (ze Slovácka)	40
		Chlebovka (po moravsku)	40
		Chlebovka (po slezsku)	40
		Chodská polévka	40
		Chudaňa z Hané	41

Chundelka	41	Polévka s třeným geřtlem (z Brněnska)	51
Jáhelná polévka s houbami	41	Polévka z červené řepy (z Těšínska)	52
Jarní bylinková velikonoční polévka	41	Polévka zvěřinová s litickými noky	52
Jihlavská kyselka	41	Pórková polévka s kvasnicemi (z jižních Čech)	52
Jihočeská kulajda	42	Praskačka (z jižních Čech)	52
Jihočeská praženka	42	Pražská krémová polévka	53
Jihočeská šupitalka	42	Přivařená polévka (z jižních Čech)	53
Jihočeská zavrcelka	42	Rohanova polévka	53
Jizerský hovězí vývar	42	Rožmberská polévka	54
Kaldoun (po staročesku)	43	Rybí s kyselým zelím	54
Kapustnica	43	Selská polévka (z jižních Čech)	54
Klatovská vánoční polévka	44	Skalická kapustnica	54
Kotnovská kulajda	44	Skleněná polévka (z jižních Čech)	55
Kozí brada (ze Slezska)	44	Skleněnka (z Těšínska)	55
Krkonošská cibulová polévka	44	Slezská česnečka	55
Krkonošská opiška	44	Slezská houbová	55
Krkonošské kyselo	45	Slovácká bramboračka	56
Krkonošský vývar	45	Slovácká česnečka	56
Kroupovka	45	Slovácká kocmrnda	56
Kyselá polévka (z Plzeňska)	45	Slovácká zeleninová polévka	56
Kyselica (z Luhačovic)	46	Smetanová polévka s vejci (z Brněnska)	56
Kyselo (staročeské)	46	Staročeský oukrop	57
Mandlová polévka s rýží (staročeská)	46	Střapačka z Brněnska	57
Mikulovská polévka studená	46	Svinařská zafrcaná	57
Moravská fazolová polévka	46	Svítek do štědrovečerního vývaru (z Vodňan)	57
Moravská kroupová polévka	47	Sýrová polévka po staročesku	57
Moravská zelňačka	47	Šajtlava	57
Obarovica (zabijačková polévka z Valašska)	47	Šípkovka (z Těšínska)	58
Opavská stírka	47	Špírková s vejcem (z Těšínska)	58
Otínská polévka	48	Štědračka (z Valašska)	58
Oukrop s cibulí (z Klatovska)	48	Štědrovečerní vývar (z Vodňan)	58
Ovarová polévka (z Valašska)	48	Štramberačka (z Novojičínska)	58
Panádlová polévka	48	Šumavská bramboračka	59
Pejraprout (z Plzeňska)	49	Šumavská houbová polévka	59
Pivní polévka s chlebem	49	Šumavské kyselo	59
Plzeňská pivní polévka	49	Švábka (z jižních Čech)	59
Podkrkonošská bramboračka	49	Švestkovka (z jižní Moravy)	60
Podkrkonošské kyselo s houbami ..	49	Trdelnica (zabijačková polévka ze Slovácka)	60
Podorlická polévka	50	Třeboňská polévka	60
Polévka hlubockých rybářů	50		
Polévka chlebová (žebrácká)	50		
Polévka chlebovica	51		
Polévka krabačka (velikonoční polévka)	51		
Polévka krupovka	51		

Úkropová polévka (z Podkrkonoší)	60	Guláš rožnovský (minutka)	71
Vaječná polévka (po staročesku)	61	Guláš svratecký	71
Vajíčková polévka rychlá (ze Slovácka)	61	Guláš táborský	71
Valašská čočková polévka	61	Guláš volyňský	71
Valašská polévka	61	Guláš vsetatský	72
Valašská polévka s houbami	62	Guláš znojemský	72
Valašská skopová polévka	62	Hanácké hovězí plátky	72
Valašská kyselica	62	Horácká hovězí pečeně	73
Valašská šchedračka	62	Horácký závitek	73
Velikonoční polévka (z Hrušovy Lhoty)	62	Hovězí filé à la Rohan	73
Vimperský oukrop	63	Hovězí filé po znojemsku	74
Vodňanský rybí vývar	63	Hovězí pečeně po pardubicku	74
Vodovka (z Hradecka)	63	Hovězí plátky po strakonicku	74
Zatřená polévka (z Hané)	63	Hovězí po plzeňsku	75
Zelivňunka (z Těšínska)	63	Hovězí roláda po liberecku	75
Zelňačka s čočkou a houbami	63	Karlovarský biftek (minutka)	75
Zelňačka (z Čáslavska)	63	Katův šleh	75
Zelňačka s klobásou (z jižních Čech)	64	Klatovský závitek	76
Zelouka (z Orlických hor)	64	Krakonošův biftek (minutka)	76
Žďárská zelňačka	64	Krkonošská roláda	77
Žebračka (z Klatovska)	64	Krušnohorská roštěná (minutka) ...	77
Hovězí maso v regionálních kuchyních	65	Křimická hovězí pečeně	77
Biftek Mělník (minutka)	65	Liberecká roštěná se zeleninovou vločkou (minutka)	78
Brněnský biftek (minutka)	65	Lomnická roštěnka (minutka)	78
Břeclavská roštěná	65	Lužická pečeně	78
Budějovická hovězí pečeně	65	Medailonky ze svičkové po liberecku (minutka)	78
Domažlické hovězí plátky	66	Milevské maso	79
Fořtova roštěná (z Beskyd)	66	Moravské závitky	79
Fořtův řízek (minutka)	67	Ondrášova šavla	80
Guláš formanský	67	Orlická roštěnka (minutka)	80
Guláš jihočeský	67	Pálavské masíčko (minutka)	80
Guláš karlovarský	67	Písecká hovězí pečeně	81
Guláš klášterní (z Českokrumlovska)	68	Plzeňské roštěnky (minutka)	81
Guláš kostelecký	68	Plzeňský karbonát (minutka)	81
Guláš lašský	68	Pochoutka Karla IV. (minutka)	82
Guláš plzeňský	69	Protivínská roštěná	82
Guláš Prazdroj	69	Račická roštěná (minutka)	82
Guláš pražský	69	Radnická roštěná (minutka)	82
Guláš putimský	70	Rokycanské hovězí plátky (minutka)	83
Guláš rohozeckého mlynáře	70	Roštěná dle pivnice U Medvídků (minutka)	83
		Rožmberská roštěná (minutka)	83
		Rýbrcoulův plamen	83
		Řezanka zahrádkáře (minutka)	84

Skalická roštěnka	84	Labský vepřový kotlet (minutka) ...	95
Sklářský závitok	84	Lašský vepřový kotlet (minutka) ...	96
Strakonická roštěná (minutka)	85	Liberecký závitok	96
Svíčková Břežňák (minutka z Velkého Března)	85	Litoměřická směs (minutka)	96
Svíčkové řezy pana Jindřicha z Hradce	85	Masopustní skřiváci	96
Svíčkové řezy Špindlerův Mlýn (minutka)	86	Mělnický vepřový plátek (minutka)	96
Šumavský závitok	86	Mistřínská vepřová pečeně (minutka)	97
Táborská roštěná (minutka)	86	Olomoucký vepřový řízek (minutka)	97
Ústecké svíčkové řezy (minutka) ...	87	Ostravský kotouč	97
Velkopavlovická roštěná (minutka)	87	Pašerácké řízky (minutka z Jižních Čech)	98
Vimperská hovězí pečeně	87	Pašerácké vepřové žebírko	98
Vodňanská roštěná (minutka)	88	Petřínský vepřový kotlet (minutka)	98
Znojemské roštěnky (minutka)	88	Plněný kotlet podmokelského hajného (minutka)	98
Vepřové maso v regionálních kuchyních	88	Putimské vepřové žebírko (minutka)	99
Adamovský řízek (minutka)	88	Rájecká vepřová plec	99
Bašta krále Ječmínka	89	Řízek po plzeňsku s hermelínem (minutka)	99
Bechyňský řízek (minutka)	89	Salašnická maškrtka (z Valašska) ...	100
Brněnský řízek (minutka)	89	Slezské kvaky	100
Bystřický řízek (minutka)	90	Slezský bigoš s bramborovými knedlíčky	100
Českolipský řízek (minutka)	90	Slovácké vepřové žebírko (minutka)	100
Děčínský kotlet (minutka)	90	Staročeský sulc	101
Dokské žebírko (minutka)	90	Statkářská bída (velikonoční jídlo) ..	101
Domažlické ragú	91	Strážnický verbuňk (minutka)	101
Dragounský marš (minutka)	91	Střekovský závitok	102
Dudácký špalík (z Domažlic)	91	Svatavský vrabec	102
Fojtská bašta (z Valašska)	92	Šumavská bašta	102
Guláš vepřový svratecký	92	Šumavské klobásky	103
Guláš záhorácký	92	Šumavský vepřový závitok	103
Hanácký brabec	92	Valašské kotlety plněné klobásou (minutka)	103
Hanzovní měšec	92	Valtický řízek (minutka)	103
Haviřská specialita (minutka z Valašska)	93	Vamberecká roláda	104
Hořovický řízek (minutka)	93	Vepřové kotlety à la Ludmila (minutka)	104
Hukvaldský závitok	93	Vepřové kotlety Ještěd (minutka)	104
Jesenický závitok	94	Vepřové kotlety panoše Jindřicha (minutka)	105
Jizerský vrabec	94		
Kamenický řízek (minutka)	94		
Kladenské vepřové žebírko (minutka)	95		
Kovářův oheň (minutka)	95		
Krbál z vepřového masa (minutka z Valašska)	95		

Vepřové kotlety (minutka po plzeňsku)	105	Radniční špízy	113
Vepřové maso (po plzeňsku)	105	Slavkovský špíz	113
Vepřové na divoko (po staročesku)	106	Strážnický divoký šíp	113
Vepřové ragú na smetaně (po domažlicku)	106	Šavle svatého Celestýna	114
Vepřové řezy podle Harracha	106	Vilém Tell na rožni (z Bramberka)	114
Vepřové žebírko Krále Šumavy (minutka)	107	Mletá masa v regionálních kuchyních	114
Vepřové žebírko po benecku (minutka z Krkonoš)	107	Hradecké koule	114
Vepřové žebírko na zázvoru (z Krkonoš)	107	Kralický sekaný bůček	115
Vepřové žebírko Radyně (minutka)	107	Lhotecké válečky	115
Vepřový kotlet Bohemia (minutka)	108	Luhačovický špaček	115
Vepřový kotlet Jizera (minutka) ...	108	Mleté maso po plzeňsku	116
Vepřový kotlet pražského uzenáře (minutka)	108	Opavský špaček	116
Vepřový tokáň (po plzeňsku)	109	Poděbradské ptáčky	116
Zapékaný slovácký řízek (minutka)	109	Prachatické tajemství	116
Zbraslavský vepřový kotlet (minutka)	109	Velešínské smažené koule	117
Zelenohorská roláda (minutka)	109	Znojemský sekaný biftek	117
Zvíkovský rarášek v alobalu (minutka)	110	Židlochovická sekaná	117
Žďárský vrabec	110	Směsi mas v regionálních kuchyních	118
Želetická roláda	110	Guláš Haškův (z Lipnice nad Sázavou)	118
Žernosecké vepřové žebírko (minutka)	111	Guláš Petra Voka	118
Skopové maso v regionálních kuchyních	111	Guláš plzeňský	118
Jistebnický bouchanec	111	Guláš pražského drožkáře	119
Kůzlečí sekanina (z Drahnětic)	111	Chrudimská specialita (minutka) ..	119
Guláš valašský ze skopového masa	111	Karlštejnské řezy se zeleninou	119
Špízy v regionálních kuchyních	112	Pochoutka Casanova (z Duchcova)	120
Holoubkovský špíz	112	Pražská směs	120
Hornický špíz (z Mostu)	112	Pražský celník	120
Kovářský špíz (z Kvítkovic v jižních Čechách)	112	Slovácký guláš	120
Moravský divoký špíz	113	Táborský guláš s játry	121
		Valašské řezy	121
		Variace šéfa kuchyně	121
		Vepřenky polního kuráta Katze (z hospody U Kalicha)	121
		Záhorácké pochoutkové filé s bramborovou babou	122
		Uzené maso v regionálních kuchyních	122
		Baván	122
		Hlavička (z Českomoravské vysočiny)	122

Hanácký uzený nákyp	122	Pražská štika	131
Hradečtí otroci	123	Rožmberský kapří salát	131
Jihočeská nádivka	123	Rybí filé (po pražsku)	132
Jistebnická omeleta	123	Sázavský kapr	132
Kaplická cmunda	123	Směs ze pstruha se smetanovou	
Kladenská uhlířina	124	zálivkou (po šumavsku)	132
Knedlíky (z Valašska)	124	Třeboňský rožeň	133
Krkonošské knedlíky	124	Úhoř podle jihočeského	
Krkonošský houbovec	124	baštýře	133
Slaninové knedlíky		Drůbež v regionálních	
(po valašsku)	125	kuchyních	133
Slezský plecovník	125	Harrachovská kuřecí roláda	133
Staroměstské špekové		Hus pečená v dobrém	
knedlíky	125	kondimentu (po staročesku)	134
Sváteční uzená pečeně		Husí prsa na zázvoru	
(z Hané)	126	(po moravsku)	134
Šoldra (velikonoční jídlo		Jičínské medailónky	134
z Těšínska)	126	Kuře Bezděz	134
Šumavské uzené maso	126	Kuře po hanácku v nudlích	134
Trnčenica (z Hané)	126	Kuře po kroměřížsku	135
Uhlířina (z Plzeňska)	127	Kuře po plzeňsku	135
Uzená koleda (z Křešic)	127	Kuře po svárovsku	135
Uzená pečeně (ze Slezska)	127	Kuřecí prsíčka (po brněnsku)	136
Valašské klobásy	127	Primátorský řízek	136
Droby v regionálních		Radošinské kuře	136
kuchyních	128	Slepice po šumavsku	136
Čejkovická vepřová játra	128	Uzená husí stehýnka	137
Frenštatské škračky	128	Vltavské kuře	137
Hukvaldská zabijačková játra	128	Vodňanské kuře na houbách	137
Játra podle kmotřenky		Zvěřina v regionálních	
(z Olomouce)	128	kuchyních	137
Krkonošská vepřová játra	128	Bažant nadívaný (po pražsku)	137
Valašské škračky	129	Jelení filé podle Harracha	138
Žižkovské jelito	129	Srnčí po židlochovicku	138
Ryby v regionálních		Zajíc po špindlerovsku	139
kuchyních	129	Králík v regionálních	
Huspenina z kapra	129	kuchyních	139
Kapr dušený (po třeboňsku)	129	Nadívaný králík (po brněnsku)	139
Kapr po mlynářsku	130	Králík na stražanský způsob	139
Kapr po novohradsku	130	Šumavský králík	140
Kapr po pacovsku	130	Luštěninová jídla	
Kapr po znojensku	130	v regionálních kuchyních	140
Kapr s mandlemi		Fazole bílé	
(po plzeňsku)	131	po staromoravsku	140
Kapr v černé jíše			
(po staročesku)	131		

Jídla z krup a krupek	
v regionálních kuchyních	140
Černý kuba s kapustou (z jižních Čech)	140
Ječmenné kroupy s mlékem (z Moravského Slovácka)	140
Jihočeský vánoční houbový kuba	141
Kočičák	141
Kroupové karbanátky	141
Obkázanica (z Valašska)	141
Šurimajzl (z Opavska)	142
Táborský maňas	142
Jídla z pohanky a jáhel	
v regionálních kuchyních	142
Jahelník (z Brněnska)	142
Jahelník neboli „rejžák“ (z Orlických hor)	142
Jáhelný pečenec	143
Kločinka (z Hané)	143
Kočičí tanec (z jižních Čech)	143
Kontrabáš	143
Pohančená bábina	144
Pohanková kaše (z Valašska)	144
Koláče a moučníky	
v regionálních kuchyních	144
Brandýský pudink	144
Brutvaňák (z Těšínska)	144
České palačinky	144
Drchanice	145
Hanácké koláče	145
Chodské lívance z Trhanova	145
Jidáše	146
Jidášovy provazy (velikonoční jídlo)	146
Kojetínský náryp	146
Křížalky z jablek (po staročesku)	146
Kunětické preclíky	147
Lačná pýcha (z Vysočiny)	147
Lomnické věnečky	147
Mócnica s medem (z Hané)	147
Moravský svatební koláč	147
Muzika (po staročesku)	148
Netyje (z Valašska)	148
Opavský svítek	148
Peciválky (z Polabí)	148
Podplameníky (z Hrozenkova)	149
Radeckého náryp	149
Rozpeky se švestkami	149
„Rozpustilí kluci“ (z Hodonína)	149
Řepánky (z Polabí)	150
Sekanky (z jižních Čech)	150
Slezské makové knedlíky	150
Smažená jablka (po brněnsku)	150
Staropražská hruška	151
Škvarkový závin (z Brněnska)	151
Šoldry (z Těšínska)	151
Štramberské uši	151
Trdelníky (z jižní Moravy)	152
Třená bábovka (z Brněnska)	152
Valašské hrušťáky	152
Valašské medové řezy	153
Varmuži ze švestek (po staročesku)	153
Vařbuchty (z jižních Čech)	153
Vlčnovské koláčky	154
Zapečená klobása (z Frenštátu pod Radhoštěm)	154
Zelníky	154
Bramborová jídla	
v regionálních kuchyních	155
Bramborové karbanátky (z Hradecka)	155
Bramborový kuba (z Plzeňska)	155
Brambory na kyselo	155
Bramburáčky	155
Burián (z Hlinecka)	155
Camprat (z Podkrkonoší)	155
Granátník (z Kladna)	156
Harula	156
Herteplé s fazulú (z Brněnska)	156
Hlaváč	156
Chlupaťáky (z Klatov)	156
Jilemnické klouzáky	157
Kalichovské placičky	157
Klatovský báč	157
Klouzáky	157
Kočičí štajryš (z Plzeňska)	158
Kramfleky (z Náchodska)	158
Krušnohorské brambrdle	158
Krkonošské sejkorky	159
Kucmoch s krupkami (po staročesku)	159

Machout nebo šláchorec (z Plzeňska)	159	Zapečený květák po moravsku	166
Matloch (ze středních Čech)	159	Mrkev pražská	167
Metilo	159	Maz z mrkve	167
Moravský zemákovník	159	Rokycanská rajčata	167
Muzikanti (z Podkrkonoší)	160	Rajčata po vlašsku	168
Peciválky s mákem (z jižních Čech)	160	Karlínský salát	168
Polešňiky (z Těšínska)	160	Náchodský salát	168
Praskačka	160	Zelí s rajským protlakem (po staročesku)	168
Protivínská litina	161	Slezské zelí	168
Pukáče (z Hané)	161	Tvarohová a sýrová jídla v regionálních kuchyních	169
Rozcuchaná nevěsta (z Hradecka)	161	Syrníky z olomouckých tvarůžků	169
Sladké šlejšky smažené	161	Sýrová koleda ze Žlebů	169
Slezský bramborák	161	Přerovský vánoční tvaroháč	169
Slovácká kocmrnda	162	Olomoucká pomazánka	170
Strouhanec	162	Rozhuda s pažitkou (po staročesku)	170
Štec s krupkami (z Krkonoš)	162	Chlebová jídla v regionálních kuchyních	170
Šterc (z Klatovska)	162	Chlebovec	170
Šumavské knedlíky	163	Náchodský chlebovník	170
Šumavský šmorn	163	Šumavská topinka	170
Šumavský toč	163	Staročeský chlebový závin	171
Táborské krokety	163	Točivec	171
Toč	164	Vodchlebáč	171
Zahýbance (z Horácka – Velké Meziříčí)	164	Vojtěch (z Hlinecka)	171
Bezmasá jídla v regionálních kuchyních	164	Zahýbák	171
Smažené kosmatice (po staročesku)	164	Zálesácký chléb	171
Pampuch nebo též příproch (z Novojičínska)	164	Omáčky v regionálních kuchyních	172
Šusterka	164	Bryja (z Ostravska a Opavska)	172
Houbová jídla v regionálních kuchyních	165	Hrušková kyselice	172
Domažlický houbovec	165	Chebzinková bryja (z Opavska a Hlučínska)	172
Hlíva po krkonošsku	165	Lepocha (z Hlučínska)	172
Houbové karbanátky po šumavsku	165	Povidlová omáčka (ze severovýchodních Čech)	173
Hubník (z Krkonoš)	166	Prnda	173
Šumavské nudle	166	Slívovačka	173
Zeleninová jídla v regionálních kuchyních	166	Šimlena (z Opavska a Hlučínska)	173
Květák po moravsku	166		

Štovíková omáčka (staročeská)	173	Krkonošská kaše	176
Švestkáčová povidlovka	174	Litický knedlík	176
Trnčená máčka (z Hané)	174	Pardubické knedlíky	176
Vánoční černá omáčka (z Lenory)	174	Vamberecká pochoutka	176
Žahour (z Jindřichova Hradce)	174	Vařené kysané zelí moravské	176
Marmeláda v regionálních kuchyních	175	Nápoje	177
Marmeláda z jablek a jeřabin (po staročesku)	175	Medovina	177
Přílohy v regionálních kuchyních	175	Regionální slovníček	
Brodské knedlíky k huse	175	z gastronomie	178
Hanácká kaše	175	Tabulka měr a vah	200
Knedlík Pálffy	176	Použitá literatura	201
		Doporučená literatura	
		pro zájemce o tradiční českou kuchyni	
		a regionální pokrmy	202